

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Papcsák Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek, a dr. Felker Katalin ügyvéd által képviselt alperes ellen vételár megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. november 10. napján kelt 14.G.40.991/2008/34. számú ítélete ellen az alperes részéről 37. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 13.499.376 (Tizenhárommillió-négyszázkilencvenkilencezer-háromszázhetvenhat) forintot és ennek 2008. február 28. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt összegének megfelelő mértékű kamatát, a 219.552 (Kettőszáztizenkilencezer-ötszázötvenkettő) forint tőkére és a további késedelmi kamatokra vonatkozó elutasító rendelkezést helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1.620.000 (Egymillió-hatszázhuszezer) forint eljárási illetékből és 907.470 (Kilencszázhetezer-négyszázhetven) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú együttes perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A Cg.11-09-007589 cégjegyzékszám alatt nyilvántartott felperes 2000. február 1-től szerepel a cégnyilvántartásban, tevékenységi körében állati takarmány gyártásával

és forgalmazásával foglalkozik. Az alperes a Cg.07-02-001288 cégjegyzékszámom 1999. március 26-a óta szerepel a cégjegyzékben, tevékenységi körében baromfi feldolgozó üzemet működtet.

A felperes 2007. július 7-én szállítási keretszerződést kötött a perben nem álló Sz. K.-nal, amelyben a felperes vállalta, hogy Sz. K. eseti megrendelése alapján az aktuális árakon takarmányt szállít Sz. K.-nak, aki annak vételárát számla ellenében köteles megfizetni. A szerződés XV. pontjához fűzött megjegyzés rovatban az szerepelt, hogy a fizetés módja az alperessel kötött vágási szerződés alapján járó árbevétel engedményezése.

Az alperes 2007. július 9-én mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötött Sz. K.-nal, amelyben megállapodtak, hogy az alperes vágócsirke előállítás céljából nevelési időnként ismételve napos csirkét kihelyez Sz. K.-hoz, amely napos csirke állományt Sz. K. köteles az alperessel egyeztetett minőségű takarmánnyal meghatározott időpontra vágócsirkévé felnevelni és az alperesnek azt átadni. Az alperes köteles ennek ellenértékét megfizetni a teljesítéskori piaci áron, jogosult egyúttal a Sz. K.-t megillető ellenértékből levonni a napos csirke értékét. A megállapodás szerint az alperes Sz. K. számláját 30 naptári napon belül köteles kiegyenlíteni.

2007. július 18-án a felperes mint engedményes, Sz. K. mint engedményező és az alperes mint kötelezett engedményezési szerződést írtak alá.

Sz. K. 2007. augusztus 21-én adta le a vágó csirkéket az alperesnek, és 2007. szeptember 4-én állította ki bruttó 7.242.820 forint összegű számláját 2007. szeptember 21-i fizetési határidővel.

2007. augusztus 21-én az alpereshez címzetten „átutalási felhívás” elnevezésű okirat került kiállításra, amelyet Sz. K. és a felperes képviselője írt alá. Ennek következtében 2007. szeptember 20-án az alperes átutalta a felperesnek az átutalási felhívásban szereplő 6.014.280 forintot, míg a fennmaradó 1.228.540 forintot készpénzben fizette ki Sz. K.-nak.

2007. szeptember 6-án ismételten engedményezési szerződés született Sz. K., a felperes és az alperes között a kiszállított második turnus csirke vonatkozásában. Sz. K. 2007. október 26-án adta le a vágó csirkét az alperesnek, amelyről 2007. október 31-én állított ki bruttó 11.888.323 forint összegű számlát 2007. november 26-i fizetési határidővel. Az alperes 2007. november 30-án átutalt a felperesnek

11.888.323 forintot. Sz. K.-nak a felperes felé fennmaradt tartozása ekkor 1.691.429 forint volt, amelyet nem fizetett meg.

A harmadik turnus csirke kitelepítése érdekében 2007. novemberében a felperes tanácsadója R. Sz. A. megkereste az alperest az engedményezési szerződés aláírása érdekében. Az engedményezési szerződésen ekkor 2007. november 5-i keltezéssel a felperes aláírása szerepelt, azt Sz. K. nem írta alá. Az alperes az engedményezési szerződést aláírta R. Sz. A. kezdeményezésére és abban állapodtak meg, hogy azt R. Sz. A. aláírhatja Sz. K.-nal is, és ezt követően az aláírt példányt eljuttatja az alperesnek, azonban erre nem került sor. A felpereshez az engedményezési szerződés 2007. december 10-én érkezett vissza. Azon szerepelt Sz. K. mint engedményező aláírása is, és a 3. pontban kézzel írva 15.000.000 forint összeg.

A felperes 2007. november 6-án árajánlatot adott Sz. K.-nak a következő turnushoz szükséges takarmány árakra, majd 2007. november 8-án kezdte meg több részletben a Sz. K. által megrendelt takarmány kiszállítását. Az állatokat 2007. november 11-én és 21-én két részletben szállította ki az alperes Sz. K.-hoz, aki 2007. december 27-én adta le az állatokat az alperesnek és 2008. január 4-én állította ki 2008. február 27-i fizetési határidővel az alperes felé bruttó 13.499.376 forint összegű számláját. Az alperes a számla kiállításával egy időben (2008. január 4-én) Sz. K.-nak készpénzben megfizetett 600.000 forintot, majd 2008. január 28-án további 3.000.000 forintot készpénzben és átutalt 4.500.000 forintot, 2008. január 30-án pedig a fennmaradt 5.399.376 forintot. Ilyen módon az alperes a kiállított számlában szereplő 13.499.376 forintot teljes egészében megfizette Sz. K. részére.

A felperes 2008. január 3-án állította ki a korábbiak szerinti átutalási felhívását, amelyben Sz. K.-nak a felperes felé fennálló tartozása összegét 15.699.317 forintban jelölte meg. A felperes 2008. február 6-án ügyvédi felszólítást intézett az alpereshez ezen összeg megfizetése iránt.

Az alperes 2008. február 13-án kelt válaszlevelében közölte, hogy a 2007. november 5-i engedményezési szerződés aláírt példányát nem kapta meg, aláírt engedményezési szerződés hiányában a mezőgazdasági termékértékesítési szerződésben kikötött 30 napos határidővel az ellenértéket Sz. K. részére átutalta.

Sz. K. 2008. február 13-án kelt levelében tájékoztatta az alperest arról, hogy az engedményezési szerződés alapján az alperes a felperes felé tartozik elszámolással, de az alperes Sz. K. felé teljesített, melynek tényét e levélben elismerte. Közölte egyúttal, hogy a felperes által szállított rossz minőségű táp miatt

elszámolási igénye van a felperessel szemben, ezért az átutalt összeget visszatartja. Sz. K. 2008. március 13-án ügyvéd által ellenjegyzett levélben közölte a felperessel, hogy a táp nem megfelelő minősége, azaz hibás teljesítés miatt kára keletkezett, amely kár megtérítésére vonatkozó igényét a felperes követelésébe beszámítja, ezért a táp ellenértékét nem kívánja megfizetni. 2008. március 14-én a Sz. K. nevében eljáró jogi képviselő tájékoztatta az alperest, hogy az engedményezési szerződést Sz. K. írta alá utoljára a telephelyén, amit ő nem küldött meg az alperesnek és a tájékoztatás az engedményezésről nem is az ő feladata volt.

A felperes a második turnusból fennmaradt, Sz. K.-nal szemben fennálló 1.980.389 forint összegű követelésének megfizetése iránt a tatai Városi Bíróság előtt kezdeményezett fizetési meghagyásos eljárást. A kibocsátott fizetési meghagyás ellentmondás hiányában jogerőre emelkedett.

A felperes ilyen előzmények után 2008. május 22-én fordult a bírósághoz, eredetileg fizetési meghagyás kibocsátását kérte. A kötelezett ellentmondása folytán az eljárás perré alakult. Kereseti kérelmében a felperes 13.718.928 forint és ezen összeg után 2008. január 23-tól a kifizetésig járó a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamata és a perköltség megfizetésére kérte az alperest kötelezni a Ptk. 328. §-ának (1) - (4) bekezdésére való hivatkozással. Késedelmi kamatkövetelésének mértékét a felperes és Sz. K. között létrejött szállítási szerződésben foglalt kikötésre alapította.

A felperes keresete a felperes és Sz. K. között a harmadik turnushoz kapcsolódóan kiállított, a takarmány vételárára vonatkozó számlákban foglalt ellenérték megfizetésére irányult. Állította, hogy a harmadik turnus vonatkozásában az engedményezési szerződés a felperes és Sz. K. között érvényesen létrejött már a 2007. július 7-én a felperes és Sz. K. által aláírt szállítási keretszerződés XV. pontjában foglaltak alapján, amikor kikötötték, hogy Sz. K. részéről a fizetés az alperes és Sz. K. közötti szerződés árbevételének engedményezése útján történik. A 2007. november 5-i keltezésű, a harmadik turnusra vonatkozó engedményezési szerződés is érvényesen létrejött, mivel azt mindhárom fél aláírta. Az engedményezés nincs alakszerűséghez kötve, az alperes mint kötelezett hozzájárulására az engedményezés érvényességéhez nincs szükség. Az alperes az engedményezési szerződés aláírásával értesült az engedményezés tényéről, ezért az értesítés időpontjától kezdődően kötelmet megszüntető hatállyal az eredeti jogosultnak nem teljesíthetett. A felek korábbi gyakorlata is ez volt, ezért nincs annak sem jelentősége, hogy az engedményezési szerződés pontos összeget nem tartalmaz, mivel jogszabály nem írja elő, hogy csak konkrét összegben

meghatározott követelés engedményezhető. A felek között nem volt kérdéses, hogy milyen követelésről és milyen összegről van szó. Az engedményezés megtörténtével a követelés átszállt a felperesre, így annak pontos összegének meghatározása már a felperes egyoldalú nyilatkozatához volt kötve, ezért az átutalási felhívásnak nincs jelentősége és annak sem, hogy azt Sz. K. nem írta alá. A kötelezett értesítése szintén nincs alakszerűségi feltételhez kötve, az szóban és írásban is megtörténhet. Mindezek alapján az engedményezési szerződés az alperessel szemben hatályosult, ezért az alperes saját veszélyére teljesített a felperes helyett Sz. K. részére.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta, hogy az engedményező Sz. K. által aláírt és a 3. pont szerinti várható engedményezési összeget tartalmazó engedményezési szerződést illetve az átutalási felhívást megkapta. Állította, hogy a felperes megbízásából eljáró R. Sz. A. kizárólag a felperes aláírását tartalmazó engedményezési szerződést vitte el az alpereshez, amelyben a 3. pont nem volt kitöltve. Álláspontja szerint a 2007. november 5-i keltezésű engedményezési szerződés időpontjában Sz. K.-nak az alperessel szemben még létre sem jött a követelése, ezért annak engedményezéséről sem rendelkezhetett. Hivatkozása szerint a 2007. november 5-i keltezésű engedményezési szerződés alperes által történt aláírása nem minősül az alperes értesítésének, mivel azt Sz. K. akkor még nem írta alá és nem volt benne meghatározva az engedményezett összeg sem, ezért az az alperessel szemben nem hatályosulhatott, így a Ptk. 328. § (3) és (4) bekezdései alapján jogosult volt Sz. K. felé teljesíteni. Vitatta a felperes által követelt késedelmi kamat mértékét is arra hivatkozással, hogy ilyen kikötés a felperes és Sz. K. között létrejött szállítási szerződésben szerepel. Vitatta a kereset összegszerűségét és előadta, hogy az meghaladja Sz. K.-nak az alperessel szemben fennálló követelését.

Az elsőfokú bíróság a 2010. november 10. napján kelt 14.G.40.991/2008/34. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 764.460 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában felhívta a Ptk. 328. § (1) bekezdését, 329. § (1) bekezdését, 330. § (2) bekezdését és 205. § (1) és (2) bekezdését és rámutatott, hogy elsődlegesen abban kellett állást foglalnia, hogy a felperes és Sz. K. között az engedményezési szerződés létrejött-e. Az elsőfokú bíróság ennek kapcsán kifejtette, hogy a felperes és Sz. K. között létrejött szállítási szerződés XV. pontjában a felek a takarmány vételár fizetési módját határozták meg a jövőre nézve, az nem tartalmazza az engedményezési szerződés létrejöttéhez szükséges lényeges elemeket. Ezt maguk a felek sem tekintették engedményezési

szerződésnek, mivel a kialakult gyakorlat szerint a későbbiekben minden egyes turnushoz külön engedményezési szerződéseket kötöttek.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kialakult ítélkezési gyakorlat szerint érvényesen engedményezhető a jövőben lejáráó és feltételhez kötött követelés is, csak olyan jövőbeni követelést nem lehet engedményezni, amelynek keletkezése, létrejötte is eleve bizonytalan. Az engedményezés létrejöttéhez a Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdésének megfelelő alkalmazása szerint szükséges, hogy a felek a jövőben keletkező követelésre vonatkozóan a fizetési kötelezettség módját, az elszámolás rendjét is körülhatárolják, meghatározzák. Utalt az elszámolás körében a felek között kialakult gyakorlatra és megállapította, hogy a felek lényeges elemnek tekintették a turnus végén történő elszámolást és annak alapján történtek a teljesítések is. Az előző engedményezések gyakorlatából és az engedményezési szerződések megfogalmazásából kitűnik, hogy az engedményezett követelés összege két bizonytalan körülménytől függött. Egyrészt Sz. K.-nak az alperessel szembeni követelésének nagyságától, másrészt Sz. K.-nak a felperes felé fennálló tartozásának a nagyságától. A szerződések szerint ezen összegek végelegesítését követően és ennek függvényében válik a felperes a követelés jogosultjává.

Erre tekintettel az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az egyes turnusok elején készült engedményezési szerződések aláírásával a lényeges tartalmi elemekben való megállapodás hiányában engedményezési szerződés még nem jött létre. Ezek a megállapodások a Ptk. 208. §-ában nevesített előszerződésnek tekinthetők, amelyekből kötelezettség keletkezik a későbbi végleges engedményezési szerződés megkötésére, de azok alapján teljesítés még nem követelhető. Végleges engedményezési szerződésnek a kölcsönös elszámolások után kötött megállapodás tekinthető, amelyet a felek átutalási felhívásnak neveztek. Az elsőfokú bíróság az ítéletében utalt R. Sz. A. tanúvallomására is, aki a turnus elején megkötött engedményezési szerződéseket következetesen „előzetes árbevétel engedményezésnek” nevezte, amelyben csak a sarokszámok kerülnek rögzítésre, míg „végleges árbevétel engedményezésnek” az elszámolás után elkészült átutalási felhívást, továbbá állította, hogy minden esetben alá kellett írni mind az „előzetes”, mind a „végleges” engedményezést is.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra a jogi álláspontra jutott, hogy a 2007. november 5-i keltezéssel ellátott engedményezési szerződés legfeljebb előszerződésnek minősül, azzal még az engedményezés nem jött létre. A végleges engedményezési szerződés a felperes és Sz. K. között az utóbb kialakult minőségi vita miatt az átutalási felhívás aláírásának hiányában nem jött létre. Ebből következően a követelés nem szállt át a felperesre, ezért a mezőgazdasági

termékértékesítésből fakadó vételárat a felperes alappal nem követelheti az alperestől.

Az elsőfokú bíróság vizsgálta azt a kérdést is, hogy amennyiben a 2007. november 5-i keltezésű okirat tartalma alapján a végleges engedményezési szerződés létrejött, az az alperes fizetéseinek időpontjáig vele szemben hatályosult-e. Osztotta a felperes kifejtett álláspontját, amely szerint az engedményezési szerződés szóban és írásban is megköthető, azonban rámutatott, hogy a szerződés létrejöttére a Ptk. 213-214. §-át kell alkalmazni. Megállapította, hogy a perbeli esetben az engedményezési szerződés írásban, az írásba foglalt nyilatkozatok aláírása útján jött létre, ezért azok hatályosságához a Ptk. 214. § (1) bekezdése szerint az szükséges, hogy az a másik félhez megérkezzen. Ebből következően megállapította, hogy az engedményezési szerződés a felperes és Sz. K. között akkor jött létre, amikor a felperes által aláírt engedményezési szerződés megérkezett Sz. K.-hoz és a Sz. K. által aláírt engedményezési szerződés visszaérkezett a felpereshez, annak megbízottja, R. Sz. A. által történt átvétellel.

Az elsőfokú bíróság a felperes által bemutatott, mindhárom fél által aláírt engedményezési okirat ellenére nem látta bizonyítottnak a perben, hogy az alperes értesítésre került a felperes és Sz. K. között megkötött engedményezési szerződésről, ezt arra alapította, hogy a perben az alperes által bemutatott engedményezési szerződésen csak az engedményes felperes aláírása szerepelt, az engedményező Sz. K. aláírása nem. Mindebből megállapíthatónak látta az elsőfokú bíróság, hogy amikor az alperes birtokába került az okirat, a felperes és Sz. K. között még nem jött létre az engedményezési szerződés, így az a kötelezettel szemben nem hatályosulhatott, az okirat alperes részéről való aláírása ezért nem minősülhet a Ptk. 328. § (3) bekezdése szerinti értesítésnek.

Az elsőfokú bíróság nem látta kétség kívül bizonyítottnak azt sem, hogy a felperes R. Sz. A. útján telefonon vagy személyesen az alperes teljesítése előtt az engedményezésről illetve az átutalási felhívásról értesítette az alperest, mivel a kihallgatott R. Sz. A., N. K. és J. Sz. tanúk vallomásai önmagukkal és egymás vallomásaival, valamint az egyéb okirati bizonyítékokkal összevetve feloldhatatlan ellentmondásban álltak.

Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy ha volt is értesítés a fizetés előtt, az a Ptk. 328. § (4) bekezdése szerint az engedményestől származó értesítés lehetett, mégpedig az engedményezés megtörténtének igazolása nélkül. Ezek az értesítések ugyanis arról szóltak, hogy Sz. K. nem írta alá az átutalási felhívást, mivel vitában áll a felperessel.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és a perköltségről a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése, valamint a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdésének a)-b) pontja alapján rendelkezett.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, másodlagosan az ítélet megváltoztatásával az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Megismételte az elsőfokú eljárásban felhozott érveit, amelyek szerint már a 2007. július 7-én megkötött szállítási szerződés rendelkezéseiből kötelezettség keletkezett az engedményezés teljesítésére. Ezt követően 2007. november 5-én érvényes engedményezési szerződés jött létre, amelyet mind a három érintett fél aláírt. Hivatkozása szerint e szerződés érvényességéhez elegendő, ha van egyetlen olyan eredeti példány a szerződésből, amelyen mindhárom fél aláírása szerepel, ezért irreleváns, hogy a kötelezett mikor látta el aláírásával a szerződést, ez a körülmény az engedményezés érvényes létrejöttét nem befolyásolja. A kötelezett is ellátta aláírásával az engedményezési szerződést, ezért megállapítható, hogy tudomással bírt annak tartalmáról, és a tudomásszerzés időpontjától kezdve már csak az engedményesnek teljesíthetett. Az engedményezési szerződéssel történő követelés kiegyenlítés a felek tartós jogviszonyából is következett. Az összeg pontos meghatározására a szerződés aláírásának időpontjában még nem volt mód, ezért a felek megállapodtak abban, hogy a turnus befejezését követően az összeg egy átutalási megbízás (helyesen felhívás) formájában pontosításra került. Ez a gyakorlat az alperes kérésére alakult ki a felperes fellebbezési előadása szerint. Ezt támasztotta alá N. K. a 2010. március 19. napján tartott tárgyaláson tett tanúvallomásával is.

A felperes a fellebbezésében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem folytatta le a szükséges és minden körülményre kiterjedő bizonyítási eljárást, mivel eltekintett Sz. K. tanúkenti meghallgatásától. Ennek mellőzésével a tényállás sem kerülhetett megfelelően rekonstruálásra, ezáltal az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 163. és 206. §-át, emellett olyan tanú (R. Sz. A.) vallomására alapozta az ítéletét, akinek nyilatkozatai láthatóan ellentmondásosak. A tanú a végzettsége szerint nem jogász, ezért szóhasználatára nem alapítható az ítélet indokolása.

A felperes a fellebbezésében hangsúlyozta, hogy az alperes rosszhiszemű magatartására enged következtetni, hogy az érvényes engedményezési szerződés ellenére nem a felperesnek, hanem Sz. K.-nak teljesített. Az a körülmény is az alperes rosszhiszeműségét támasztja alá, hogy a felek között kialakult korábbi gyakorlattól eltérően készpénzben (és nem átutalással) egyenlítette ki a tartozását.

Utalt a Ptk. 4. § (4) bekezdésében szabályozott alapelvre, amelynek értelmében saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki nem hivatkozhat.

A felperes fellebbezésében kifejtett véleménye szerint téves az elsőfokú bíróság ítéletben kifejtett álláspontja, amely szerint a perbeli esetben nem egy jövőben esedékessé váló követelésről, hanem még létre sem jött követelés engedményezéséről van szó. Hangsúlyozta, hogy az alperes és Sz. K. már 2007. július 9-én mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötöttek egymással, ennek következtében Sz. K. követelése az alperessel szemben létrejött, mindössze annakösszecszerúsége volt kérdéses. A bírói gyakorlat által elismert jövőbeli követelés engedményezése esetén a követelés annak létrejöttékor, minden további jogi aktus nélkül átszáll az engedményesre. Az átutalási megbízás (helyesen: felhívás) csupán egy formaság volt a felperes részéről az elszámolás megkönnyítése végett, de semmiképpen sem érvényességi kellék az engedményezés jogkövetkezményeinek beálltához. Ebből következően nincs jelentősége annak, hogy Sz. K. aláírta-e az átutalási megbízást (helyesen: felhívást), mivel a kötelezett az abban feltüntetett pontos összegről értesült, ezért a továbbiakban nem volt kérdéses az, hogy mekkora összeget kell megfizetnie a felperes felé.

A felperes a követelésösszecszerúsége kapcsán arra hivatkozott a fellebbezésében, hogy az engedményezés természetéből kifolyólag az alperesnek nem kellett volna annál magasabb összeget megfizetnie a felperes felé, mint ami Sz. K. követelése volt az alperessel szemben. Az átutalási megbízáson (helyesen: felhíváson) szereplő első számla a második turnusból származott, ezért azt az alperesnek egyébként sem kellett volna megfizetnie.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Állítása szerint az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy 2007. november 5-én a lényeges tartalmi elemekben való megállapodás hiányára tekintettel engedményezési szerződés nem jött létre és az okirat alperes részéről való aláírása nem minősülhet a Ptk. 328. § (3) bekezdése szerinti értesítésnek. Egyéb fizetési felszólítás megküldésére a felperes részéről csupán 2008. február 6-án került sor, amikor az alperes teljesítési határideje a termelő engedményezővel szemben már lejárt. A lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján egyértelműen megállapítható, hogy az okiratot ismeretlen helyen 2007. november 5-én legfeljebb a felperes törvényes képviselője írta alá, a további aláírások keltezésének időpontja nem nyert bizonyítást. A felperes fellebbezésének az engedményezett összegre vonatkozó előadása ellentmondásos, a felperes eljárási szabálysértésre történő

hivatkozása alaptalan. Az elsőfokú bíróság Sz. K. tanúkenti meghallgatását célzó elővezetést többször elrendelte. A perben tartott utolsó tárgyaláson mindkét fél jogi képviselője eltekintett Sz. K. tanúkenti meghallgatásától, ezért az elsőfokú bíróságot a Pp. 3. §-ának (2) és (3) bekezdése értelmében nem terheli mulasztás a tényállás felderítési kötelezettsége teljesítése terén. Hangsúlyozta a fellebbezési ellenkérelmében az alperes, hogy nem tanúsított felróható magatartást, ezért a felperes alaptalanul hivatkozik a fellebbezésében az alperes rosszhiszeműségére, illetve a Ptk. 4. § (4) bekezdésének előírásaira.

A fellebbezés az alábbiak szerint túlnyomórészt megalapozott.

Alaptalanul sérelmezte a fellebbezésében a felperes, hogy az elsőfokú bíróság nem folytatta le a szükséges bizonyítási eljárást, mivel eltekintett Sz. K. tanúkenti meghallgatásától. Ahogy arra helyesen utalt az alperes a fellebbezési ellenkérelmében, az elsőfokú bíróság Sz. K. tanúkenti meghallgatását célzó elővezetést többször elrendelte. A perben tartott utolsó tárgyaláson mindkét fél jogi képviselője eltekintett Sz. K. tanúkenti meghallgatásától, ezért az elsőfokú bíróságot a Pp. 3. §-ának (2) és (3) bekezdése értelmében nem terheli mulasztás a tényállás felderítési kötelezettsége teljesítése terén, és nem sértett eljárási szabályt sem az elsőfokú bíróság, ezért nem volt ok az ítélet hatályon kívül helyezésére, azt a Fővárosi Ítéltábla érdemben bírálta felül.

Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban, hogy a felperes és Sz. K. között létrejött szállítási szerződés XV. pontjában a felek az állati takarmány vételárának megfizetési módját határozták meg a jövőre nézve, az nem tartalmazza az engedményezési szerződés létrejöttéhez szükséges lényeges tartalmi elemeket. Helytállóan rögzítette azt is az elsőfokú bíróság, hogy ezt maguk a felek sem tekintették engedményezési szerződésnek, mivel a kialakult gyakorlat szerint a későbbiekben minden egyes turnushoz külön engedményezési szerződést kötöttek.

Az iratok között rendelkezésre álló, mindhárom érintett fél által aláírt, 2007. november 5-ei keltezéssel ellátott engedményezési okirat és a lefolytatott bizonyítási eljárás ellenére nem lehetett kétséget kizáró módon megállapítani a perben, hogy az engedményezési szerződést az engedményező, az engedményes és a kötelezett mikor írták alá. A rendelkezésre álló adatok alapján kellett ezért állást foglalni abban a kérdésben, hogy az engedményezés létrejött-e és mely időpontban, továbbá az mikor hatályosult az alperes mint kötelezett irányában.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság az ítéletében, hogy az okiratot először a felperes mint engedményes írta alá, ezt követően került rá a kötelezett alperes

aláírása, végül pedig az engedményező Sz. K.-é. Helytállóan rögzítette az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes 2007. december 10-én iktatta a mindhárom fél által aláírt engedményezési szerződést, amelynek 3. pontjában már szerepelt kézzel írva a 15.000.000 forint, amely az engedményező és az alperes közötti mezőgazdasági termékértékesítési szerződésből befolyó várható vételár.

Ahogy azt az elsőfokú bíróság is kifejtette az ítéletében, a Ptk. 328. §-a nem ír elő írásbeliséget az engedményezési szerződés létrejöttéhez, az szóban és írásban egyaránt megköthető, és az sem kizárt, hogy a felek az engedményezésre, illetve annak elfogadására irányuló akaratukat ráutaló magatartással fejezzék ki (BH2003. 282). Nem érinti ezt az a körülmény sem, hogy az engedményezett követelés az alperes és Sz. K. közötti, a Ptk. 417. § (2) bekezdésében szabályozott mezőgazdasági termékértékesítési szerződésből eredt, amely szerződés a Ptk. 418. § (2) bekezdése értelmében érvényesen csak írásban köthető. A töretlen joggyakorlat szerint ugyanis az engedményezési szerződés akár szóban, akár írásban érvényesen megköthető akkor is, ha arra a szerződésre, amelyből a követelés ered, a jogszabály a kötelező írásba foglalást rendeli.

A Fővárosi Ítéltábla nem osztotta az elsőfokú bíróság kifejtett álláspontját, amely szerint a 2007. november 5-ei keltezésű szerződés legfeljebb előszerződésnek minősül, amellyel az engedményezési jogviszony még nem jött létre. Ezzel szemben az eset összes körülményéből azt lehetett megállapítani, hogy a 2007. november 5-ei okirat a felperes és Sz. K. között szóban létrejött engedményezési szerződés írásbeli rögzítése volt, amelynek alperes általi aláírásával az alperes értesült az engedményezés megtörténtéről és annak lényeges tartalmáról. Sz. K. az alperest követően aláírta az okiratot, ezzel írásban is megerősítette a korábban szóban tett szerződéses nyilatkozatát. Ezt támasztja alá az elsőfokú ítélet tényállásában is ismertetett, 2008. február 13-án kelt levél is, amelyben Sz. K. arról tájékoztatta az alperest, hogy az engedményezési szerződés alapján az alperes a felperes felé tartozik elszámolással, de az alperes Sz. K. felé teljesített, amelynek tényét e levélben Sz. K. elismerte. Közölte egyúttal, hogy a felperes által szállított táp általa vélt minőségi hibája miatt elszámolási igénye van a felperessel szemben, ezért az átutalt összeget visszatartja. Mindebből kitűnik, hogy Sz. K. számára még 2008. február 13-án, az állati takarmány hivatkozott minőségi problémáinak felmerülte után sem volt kérdéses, hogy az engedményezés érvényesen létrejött.

Rámutat a Fővárosi Ítéltábla továbbá, hogy a szerződés tartalma lényegében azonos volt a felek korábbi együttműködése során már két ízben alkalmazott engedményezési szerződés tartalmával, amelyek teljesedésbe mentek. A felek jogviszonyában nem merült fel olyan körülmény, amely azt eredményezte volna,

hogy a már kialakult gyakorlattól eltérően kerüljön sor a fizetésre. Az alperes által hivatkozott minőségi kifogásról A. J.-né tanúvallomása szerint Sz. K. először 2008. január 4-én tett említést az alperes irányába, amikor az alperes a létrejött engedményezésről már értesítésre került.

Egyetért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban, hogy amennyiben az engedményezett követelés alapjául szolgáló szerződés már létrejött a kötelezett és az engedményező között, amelyből a jövőben meghatározott ellenértékre vonatkozó követelése keletkezik a jogosultnak (engedményező), az ilyen jövőben keletkező és lejáró követelés érvényesen engedményezhető. Ahogy azt az elsőfokú bíróság az ítéletében helyesen ismertette, a jogirodalom és a joggyakorlat egyaránt elismeri a jövőbeli követelés engedményezését, amely esetben a követelés annak létrejöttékor minden további aktus nélkül átszáll az engedményesre. Arra is helytállóan utalt az elsőfokú bíróság, hogy a Ptk. 205. § (1)-(2) bekezdésének megfelelő alkalmazása szerint az engedményezés létrejöttéhez szükséges, hogy a felek a jövőben keletkező követelésre vonatkozóan a fizetési kötelezettség módját, az elszámolás rendjét körülhatárolják, meghatározzák. Ebből következően az elsőfokú bíróság a 2007. november 5-ei keltezésű okiratot alaptalanul minősítette a Ptk. 208. §-ában nevesített előszerződésnek, ugyanis abban a felek az engedményezéssel érintett minden lényeges körülményről rendelkeztek, valamint az engedményezett követelés alapjául szolgáló szerződés már létrejött az engedményező Sz. K. és az alperes között. Nincs jelentősége annak, hogy a szerződés 3. pontjában a 15.000.000 forint kézzel írva mely időpontban került be, mivel a szerződés 2. és 3. pontja pontosan meghatározza, hogy Sz. K. mely jogviszonyból származó követelését ruházza át engedményezés útján az engedményesre, és az a felek előtt egyébként is ismert volt.

A számla Sz. K. által történt kiállításával jött létre Sz. K. követelése az alperessel szemben, ezért a számla kiállításával a számlában szereplő követelés minden további jogcselekmény nélkül átszállt Sz. K.-ról az engedményes felperesre.

A felperes helytállóan hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy a kötelezett Ptk. 328. § (3) bekezdése szerinti értesítését sem köti a törvény külön alakszerűségi feltételhez, ezért az szóban és írásban egyaránt megtörténhet. Az értesítés nem a szerződés érvényességének, hanem kizárólag annak a kötelezettel szembeni hatályosulásának feltétele. Az alperes a fentebb írtak szerint az engedményezésről 2007. november 5-e és 2007. december 10-e közötti, közelebbről meg nem határozható időpontban az engedményezési szerződés aláírásakor értesült. Az alperes az okiratot aláírásával ellátta, ezzel igazolta, hogy az abban foglaltakat tudomásul vette. Az értesítés az engedményes felperestől származott, ezért az

alperes a Ptk. 328. § (4) bekezdése alapján követelhetette volna az engedményezés megtörténtének igazolását, amit nem tett meg. Ennek hiányában azonban az értesítést követően a saját veszélyére teljesített az engedményező Sz. K. felé.

A Ptk. 329. §-a szerint az engedményezéssel az engedményes a régi jogosult helyébe lép. Az engedményezés következtében az engedményező és a kötelezett közötti jogviszonyban alanycsere következik be, a kötelembé belép az engedményes, azonban ez az eredeti jogviszony tartalmát nem változtatja meg. Az engedményezés a kötelezett helyzetét nem teheti terhesebbé, de az engedményes számára sem biztosít többlet-jogokat. A még esedékessé nem vált vételár engedményezése esetén az engedményes követelést csak olyan összegben érvényesíthet, amilyen összegben az az esedékessé váláskor (a teljesítéskor) az engedményezőt megilletné. A kötelezett ezért az engedményesnek csak olyan összeg erejéig köteles teljesíteni, amely a szerződés teljesítésekor az engedményezőt megilletné (BH2004. 410).

A perbeli esetben az engedményező a Sz. K. által az alperes felé kiállított számlában foglalt vételárnál és annak a számlában megjelölt fizetési határidő lejártát követő naptól járó kamatánál magasabb összeget a kötelezettől alappal nem követelhet. A felperes keresete 13.718.928 forint és ezen összeg 2008. január 23-ától járó, a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatának megfizetésére irányult, ezzel szemben az engedményezőnek járó vágócsirke vételára a 12/A/3. sorszám alatt az iratokhoz csatolt AJ7S-D 530852 sorszámú számla szerint 13.499.376 forint, fizetési határideje 2008. február 27. napja.

A kifejtettek értelmében a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az alperest kötelezte 13.499.376 forint és annak 2008. február 28. napjától a Ptk. 301/A. § (1)-(2) bekezdése szerinti törvényes kamata felperes részére történő megfizetésére, egyebekben - a keresetet 219.552 forint tőke és a további kamatkövetelést elutasító rész tekintetében - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése túlnyomórészt sikeres volt, ezért az alperes a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperes részére az 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. § (1) bekezdésének a) pontja és 46. § (1) bekezdése alapján megfizetett 1.620.000 forint (2x 810.000 forint) eljárási illetékből és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján megállapított 907.470 forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú együttes perköltséget.

Budapest, 2011. május 17.

. Koday Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

Dr. Békefiné dr. Mózsik Tímea s.k.
s.k.

előadó bíró

Dr. Bleier Judit

bíró

A kiadmány hitelül:
bíróági tisztviselő